

Cảm nghĩ truyện Những đứa con trong gia đình

Dàn ý Cảm nghĩ truyện Những đứa con trong gia đình

I. Giới thiệu khái quát

- Truyện viết năm 1966, lúc Bến Tre đã đồng khởi, nhân dân miền Nam đã cầm vũ khí đánh lại Mỹ - Ngụy, giành quyền sống và giải phóng quê hương. Chiến và Việt lớn lên trong cảnh tang tóc của gia đình và trong cuộc đứng dậy đồng khởi vĩ đại của quê nhà.

- Nguyễn Thi thuộc lớp nhà văn cầm súng. Ông hi sinh trong vị trí, tư thế chiến đấu giữa mùa xuân tiến công và nổi dậy năm 1968 trong trận đánh vào Sài Gòn. Trước đó, ông có mặt ở những vùng chiến trận khốc liệt (Củ Chi đất thép...).

- Tóm tắt truyện:

Anh chiến sĩ trẻ Việt bị thương nặng trong trận đọ súng với lính Mỹ. Tỉnh dậy lần đầu tiên vào ban đêm, Việt thấy mình lạc đơn vị, khắp người anh rỉ máu giữa trận địa đầy xác giặc. Việt chộp súng, dùng răng lên đạn, sẵn sàng chiến đấu. Tỉnh dậy lần thứ hai, Việt nhớ về quê nhà, nhớ chú Năm với cuốn sổ ghi chuyện, ghi công gia đình. Choàng dậy lần thứ ba, Việt phát hiện hai mắt không còn nhìn thấy gì, cả chín ngón tay đều bị thương. Anh nhớ đến câu chuyện má kể việc đi đòi đầu ba bị giết hại thời đánh Pháp. Việt tỉnh dậy lần thứ tư vào đêm thứ hai. Nghe thấy tiếng súng của ta, Việt chuẩn bị lựu đạn và súng để hiệp đồng và ráng bò lết về phía trận đánh. Anh tiếp tục nhớ lại ngày tranh nhau cùng chị Chiến tòng quân. Rồi hai chị em cùng được nhập ngũ một lần và thu xếp việc nhà, khiêng bàn thờ má đi gửi để yên tâm đi chiến đấu. Sau ba ngày tìm kiếm, mấy lần chạm súng với địch, tiểu đội của Việt đã gặp được anh.

II. Nội dung và nghệ thuật

1. Nhân vật Việt

Ý chí chiến đấu mạnh mẽ và tình cảm đậm đà bộc lộ khi Việt bị thương rất nặng, cố tìm về đồng đội.

*Hoàn cảnh và thể trạng: Việt lạc đơn vị giữa rừng đầy xác giặc; chân tay tê dại như nhối; khắp người rỉ máu; miệng tê cứng không la lên được; mắt cũng bị thương, không nhìn thấy gì. Mỗi lúc Việt càng thêm kiệt sức.

*Tính cách và tâm trạng

+ Cố bò đi tìm đồng đội và sẵn sàng chiến đấu bằng khẩu súng của mình. Mười ngón tay không lên đạn được. Việt dùng răng giật cơ bấm, đưa ra một viên đạn

lên nòng. Chi tiết này nói lên tinh thần chiến đấu, ý chí diệt giặc ở Việt rất mạnh.

+ Nhớ về quê nhà, nhớ chị, nhớ chú Năm, nhớ má, nhớ ngày tòng quân. Đặc biệt Việt nhớ hình ảnh má rất rành rõ (ngày mấy chị em theo má đi đòi đầu ba, ngày hai chị em khiêng bàn thờ má đi gửi để lên đường chiến đấu). Trong tâm tưởng Việt, má là người phụ nữ lao động khỏe mạnh, xốc vác, đảm đang việc nhà việc nước (đôi vai lực lưỡng, đôi mắt mở to, bắp chân tròn vo luôn dính sinh đất, hai bàn tay to bản...).

Tóm lại, Việt đã bị thương, không nhìn được bằng con mắt thường anh đã nhìn sự việc hiện tại và quá khứ bằng con mắt của ý chí, của tâm tưởng. Qua đó nhân vật bộc lộ nghị lực, ý chí, tinh thần chiến đấu cao và tình yêu thương đậm đà, hồn nhiên. Cũng như chị, nhân vật trẻ này nhập ngũ không phải vì ý thích nông nổi mà do chiều sâu nhận thức: đi đánh giặc vì căm thù và yêu thương sâu nặng. Tuy Việt hay tranh giành với chị nhưng biết nghe lời chị (lúc hai chị em bàn việc nhà), thương chị. Nhân vật này cũng thể hiện nét hồn nhiên trẻ trung, thậm chí còn tính trẻ con (chi tiết cái ná thun theo Việt đi chiến đấu; không muốn mất chị; đang bàn việc nhà mà ngủ lúc nào không biết...).

Chính tình chị em, chú cháu, má con, đồng đội đã tiếp sức cho Việt vượt qua thử thách, chiến thắng hoàn cảnh khắc nghiệt, bi đát.

2. Nhân vật Chiến: hiện lên qua hồi ức của cậu em

-Biết lo toan, tính toán già dặn hơn lứa tuổi 20: cô đóng vai trò một người chị với lòng yêu thương, nhường nhịn; một người má với nỗi lo tính khôn ngoan mọi mặt; một người chiến sĩ khát khao chiến đấu, trả thù.

-Có tinh thần quyết chiến cao (như tên của cô: Quyết Chiến). Câu nói điển hình của cô với em: “Nếu giặc còn thì tao mất” - và cô đã trở thành tiểu đội trưởng quân địa phương.

Tóm lại, Chiến có nhiều nét giống mẹ cô (từ tính tình đến lời nói), giống như những người phụ nữ thời chiến phải đương đầu với hoàn cảnh thương đau, quyết liệt. Chiến mang hình ảnh của má trong mình, nhưng lại khác hơn vì cô đã vươn lên được mạnh mẽ với khẩu súng trong tay.

3. Đặc sắc nghệ thuật

a. Khai thác những nét, khía cạnh dí dỏm, dân dã rất Nam Bộ

- Các chi tiết: Việt “giấu chị”, chú Năm ghi sổ gia đình; chị em giành nhau đi bộ đội; cái ná thun theo Việt ra trận; người mẹ lấy nón làm phao lợi qua sông...

- Các từ ngữ: giọng hò đục và tức như gà gáy; Việt đá trái dừa xuống nương cái đùng; Chiến hử một cái “cóc”...

b. Đặt truyện trong bối cảnh đặc biệt, khác thường (một mình Việt trọng thương, bị lạc), hoàn cảnh cũng khác thường (cuộc chiến đấu quyết liệt Bến Tre là mảnh đất đồng khởi đầu tiên, xã Định Thủy, quê nhà của gia đình Việt lại là quê hương của cuộc đồng khởi vũ bão, dữ dội) nên hành động, tính cách nhân vật bộc lộ những nét khác thường (người vợ cấp rồ đi đòi đầu chồng; má Việt bỏ trái cà nông - giặc mới bắn, không nổ - vào rồ, cấp về; hai chị em giành nhau đi bộ đội, rồi cùng lên đường một lần, để lại đằng sau tất cả nhà cửa và đứa em nhỏ) đồng thời nhân vật vẫn mang những tình cảm truyền thống tốt đẹp (tình thương yêu).

c. Kết nối, trộn lẫn việc đánh giặc và sinh hoạt bình thường ở quê nhà

Tên truyện là Những đứa con trong gia đình, tác giả lại kể chuyện ở chiến trường. Nói chuyện chiến trường mà lại tái hiện chuyện trong gia đình.

Viết như vậy là phản ánh trung thực một thời, trên mảnh đất khét nồng bom đạn, hầu như không còn ranh giới giữa tiền phương, mặt trận và gia đình, đánh giặc và sinh sống. Bấy giờ, ở đó, sống là cầm súng, là chiến đấu; sống là phải đương đầu với cái chết và thắng cái chết.

III. Kết luận chung

Truyện tái hiện thực nóng bỏng của vùng quê rất đổi thân thương với những người con chân chất hồn nhiên mang quyết tâm cao độ cầm súng trả thù nhà nợ nước, giành lại cuộc sống.

Qua các nhân vật chính ta thấy sức mạnh truyền thống đấu tranh anh hùng của gia đình, quê hương, xứ sở. Đồng thời mỗi người lại góp một “khúc sông” xứng đáng vào con sông gia đình kiên cường, tất cả đổ vào, tạo ra biển cả truyền thống dân tộc.

Văn mẫu lớp 12: Cảm nghĩ truyện Những đứa con trong gia đình

Nguyễn Thi là một trong những cây bút văn xuôi hàng đầu của văn nghệ giải phóng miền Nam trong kháng chiến chống mỹ. Ông được coi là nhà văn của nông dân Nam Bộ vì thế người trung tâm trở thành hình tượng trung tâm trong các sáng tác của ông. Truyện ngắn Những đứa con trong gia đình là một truyện ngắn đặc sắc nhất của ông. Với bút pháp hiện thực kết hợp với bút pháp lãng mạn Nguyễn Thi đã mang đến hiện thực chiến tranh và không khí đấu tranh kiên cường bất khuất sục sôi của nhân dân Nam Bộ lúc bấy giờ.

Truyện được kể theo điểm nhìn của nhân vật Việt. Anh là một người chiến sĩ dũng cảm anh dũng đã bắn được một xe tăng bọc thép của địch. tuy nhiên anh

bị thương cho nên phải nằm lại trong rừng. Trong những lần ngất đi tỉnh lại Việt nhớ về những kỉ niệm đã qua. Khi ấy anh còn là một đứa trẻ hay cả khi mười tám tuổi. Việt ngất đi tỉnh lại bốn lần, mỗi một lần tỉnh là một kỉ niệm trở về trong tâm trí anh. Trong đoạn trích này là lần tỉnh lại thứ tư của Việt. Anh nhớ về kỉ niệm gia đình, về những mất mát và những chiến công của gia đình anh. Đặc biệt là kỉ niệm hai chị em Chiến và Việt tranh nhau đi tòng quân xung lính. Có thể nói qua điểm nhìn của Việt chúng ta thấy được một cách rõ nét nhất cảm xúc và lòng yêu quê hương gia đình đất nước của những thanh niên miền Nam thời kì kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Nói cách khác anh là đại diện cho toàn thể hệ trẻ miền Nam. Gia đình của anh đại diện cho những gia đình miền Nam yêu nước kiên cường.

Trước hết về gia đình của Việt thì gia đình anh có truyền thống chống giặc ngoại xâm. Trong kháng chiến chống Mỹ gia đình Việt đã phải trải qua biết bao nhiêu đau thương và nước mắt. Đồng thời gia đình anh cũng lập nên những chiến công cho quê hương đất nước mình. Ba Việt làm du kích, ngày đêm chiến đấu chống bọn xâm lược. Thế nhưng trong một lần ba Việt bị địch bắt và ông đã bị chúng chặt đầu. Nỗi đau ấy làm sao có thể chịu được. Còn ông bà của Việt thì cũng phải chịu những dằn vặt đánh đập của bọn tay sai và quan phủ. Bấy nhiêu đau thương từng thành viên trong gia đình Việt khắc cốt ghi tâm. Không những thế má Việt tuy chỉ là một người phụ nữ chân yếu tay mềm cũng không chịu khuất phục trước sự tàn ác của bọn giặc.

Bà mẹ miền Nam ấy dám đi thẳng đến chỗ chồng mình bị chặt đầu mà đòi xác chồng. Người mẹ ấy không chỉ đảm việc nhà mà còn lo được việc nước. Bà có con mắt nhìn bốn phía đôi chân thì tìm đường. Má Việt theo du kích và cũng lập nên những chiến công lẫy lừng. Những thế hệ cha ông đi qua còn lại thế hệ trẻ là chị em Chiến và Việt. Những đứa con trong gia đình này lại vươn xa hơn cả bố mẹ mình. Ngay từ nhỏ hai chị em đã lập được chiến công bắn chết tên giặc trên sông Định Thủy và lớn lên hai chị em tiếp tục tòng quân. Biết bao nhiêu đau thương và chiến công đều được chú Năm người gìn giữ cuốn sổ gia đình ghi chép lại một cách cẩn thận để mai này nhắc nhở con cháu về mối thù cha ông. Nếu thế coi gia đình Việt là một con sông lớn thì khúc sông của chị em Chiến và Việt là khúc sông chảy xa nhất. Trong kháng chiến ác liệt ấy mọi con sông đều chảy về biển cả, con sông nhà Việt cũng vậy.

Việt một anh chiến sĩ bị thương trong rừng, ban đầu Việt nhớ lại những kỉ niệm về má. Hình ảnh má hiện về với rất đôi thân thương, má xoa đầu anh, má lấy xoong cơm xuống dưới xoong cho Việt ăn. Má đánh thức Việt dậy. Kỉ niệm ấy cho thấy Việt đang rất nhớ má. Tuổi thơ gắn liền với sông nước của Việt khiến cho Việt thấy yêu và thương má vô cùng.

Không những thế trong không gian bao la mệnh mông mà vô cùng vắng lặng ấy Việt bỗng thấy lòng mình trở nên bé lại. Việt nhớ đến anh Tánh, rồi muốn nũng nịu anh như thằng em út thường nũng nịu chị Chiến vậy. Bỗng nhiên Việt thấy cảm giác sợ khi hình ảnh con ma cắt đầu và thằng chồng cắt lưỡi mà chị

vẫn thường hay kể khi còn ở nhà. Đây chính là nét tươi vui mà hồn nhiên của chàng chiến sĩ trẻ tuổi. Thế rồi anh nghe thấy đạn rơi bom nổ dữ dội. Việt ngẫm đây chắc chắn là súng của quân ta rồi. Anh vươn dậy đi về phía sự sống, phía của đồng đội anh đang chờ.

Có thể nói trong hoàn cảnh cái chết cận kề và không gian mênh mông rợn ngợp như thế Việt vẫn có thể bình tĩnh nghe theo tiếng gọi của trái tim mình. Anh vẫn nằm đó không nhúc nhích được nhưng anh đang gắng gượng để đi về phía sự sống.

Sau đó Việt kể hay chính là hồi tưởng về việc anh và chị Chiến tranh nhau đi lính. Chị Chiến là người chị gái có khuôn mặt và hình dáng rất giống mẹ. Chị luôn nhường nhịn Việt, cho Việt dành phần hơn trong các chiến công lập được. Còn Việt thì lại hồn nhiên vô tư không nghĩ ngợi. Chiến thương em cho nên không muốn Việt sớm phải chịu cảnh gian nan của chiến trường. Hai chị em không ai chịu nghe theo ai. Trong đêm tong quân đi lính, Việt giơ tay xin đi lính thì Chiến đứng lên ngăn lại. Có thể nói hai chị em cách nhau có một tuổi mà chị Chiến lại có những suy nghĩ chín chắn hơn Việt rất nhiều. Chú Năm mừng khi thấy tinh thần chiến đấu của hai đứa cháu nên quyết định cho cả hai đứa đi cùng một lúc. Bố mẹ mất Chiến như người đứng đầu trong gia đình. Trước khi đi tòng quân đánh giặc, Chiến bàn với em về chuyện sắp xếp nhà cửa ruộng nhà thì sẽ cho xã mượn để dạy học, ruộng vườn để lại cho chú Năm và mấy người nhà chăm sóc hộ. Số tiền bán được từ mấy ruộng mía thì để đó làm giỗ ba má. Đứa út thì gửi cho chú Năm trông. Bát đĩa mang sang bên đó cho chị Hai muốn xuống lấy thì lấy. Những sắp xếp đâu ra đấy của một cô gái mười chín tuổi quả thật là quá chín chắn. Điều đó làm cho Việt nghĩ má dặn chị từ trước rồi. Hình ảnh đáng nhớ nhất là hình ảnh hai chị em khiêng bàn thờ ba má sang nhà chú Năm. Hành động đó thể hiện truyền thống thờ cúng ông bà tổ tiên của nhân dân ta.

Và như thế hai chị em đi lính lập được nhiều thành tích cao nhất là Việt. Dòng hồi tưởng ấy kết thúc và khi đồng đội nhận ra anh chạy đến cứu may mà cất tiếng nói trước không thì đã bị ăn đạn của cậu Tư rồi. Điều đó cho thấy dù cận kề cái chết Việt hay chính là thế hệ thanh niên Nam Bộ vẫn ở trong trạng thái chiến đấu anh dũng.

Đọc xong truyện ngắn này chúng ta thêm yêu thêm thương những con người ở phía cuối tổ quốc. Đồng thời hiểu thêm về sự ác liệt của chiến tranh chống Mỹ ở miền Nam nước ta. Gia đình Việt đại diện cho những gia đình miền Nam chống Mỹ khác. Biết bao nhiêu gia đình chịu thương đau mất mát như thế, cũng biết bao nhiêu gia đình đứng lên đấu tranh kiên cường. Nguyễn Thi như thấu hiểu hết nỗi lòng của người dân Nam Bộ và quả thật ông thật xứng đáng với danh hiệu nhà văn của người dân Nam Bộ.